

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 237/08-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť P. A., V., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Ž., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 716/98 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo P. A. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 716/98 po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 6/06 z 19. apríla 2006 p o r u š e n é n e b o l i .

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 237/08-11 z 29. júla 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. A., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Ž., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 716/98.

Uvedenou sťažnosťou sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 716/98, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk a náhradu trov konania v sume 7 938 Sk.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1SprS 246/08 doručeným ústavnému súdu 25. augusta 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že návrh na začatie konania bol súdu doručený dňa 3. 7. 1998. Okresný súd Žilina vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 21. 12. 2005, teda 7,5 roka po podaní návrhu. Uznesením zo dňa 18. 7. 2006 odvolací Krajský súd Žilina rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uznesením zo dňa 21. 4. 2008 súd konanie zastavil z dôvodu výmazu odporcu z obchodného registra dňa 16. 8. 2007.

Sťažovateľ sa svojich práv domáhal už ústavnou sťažnosťou zo dňa 29. 12. 2005, ktorej Ústavný súd SR rozhodol Nálezom zo dňa 19. 4. 2006 s konštatovaním porušenia práv sťažovateľa. ...

Podľa vyjadrenia konajúcej sudkyne vo veci konala od 7. 2. 2005, kedy jej táto vec bola pridelená. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom zo dňa 21. 12. 2005, ktorý Krajský súd Žilina zrušil uznesením zo dňa 18. 7. 2006. Spisový materiál bol však prvostupňovému súdu vrátený až dňa 13. 4. 2007. Následne bolo uznesenie doručené účastníkom a nadobudlo právoplatnosť dňa 14. 5. 2007. Po právoplatnosti tohto uznesenia Okresný súd Žilina vo veci neodkladne konal, účastníkom bola zaslaná výzva, či majú v súlade s uznesením odvolacieho súdu ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Následne v období od 1. 9. do 31. 12. 2007 bol spis z dôvodu dočasného pridelenia zákonnej sudkyne pridelený inej sudkyňi. Bezodkladne po návrate sudkyňa určila termín pojednávania na 26. 2. 2008. Následne bolo zistené, že dňa 16. 8. 2007 bol odporca vymazaný z obchodného registra, a preto bol termín pojednávania zrušený a konanie bolo uznesením zastavené. Za spôsobenie prieťahov už bol sťažovateľ odškodnený nálezom Ústavného súdu zo dňa 19. 4. 2006.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti som toho názoru, že podaná ústavná sťažnosť nie je dôvodná. ...

Okresný súd Žilina nemôže niesť žiadnu zodpovednosť za to, že odporca bol v priebehu súdneho konania vymazaný z obchodného registra. V období od vrátenia spisového materiálu z Krajského súdu Žilina do dňa výmazu odporcu z obchodného registra súd vo veci konal bez akýchkoľvek prieťahov. Nemožno sa tak stotožniť s názorom sťažovateľa, že vo veci nebolo rozhodnuté v dôsledku nekonania Okresného súdu Žilina, a že z dôvodu zbytočných prieťahov bolo konanie zastavené.

Na základe uvedených skutočností preto ústavnému súdu navrhujem, aby sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.“

Z označeného podania okresného súdu, ako aj z obsahu sťažnosti je zrejmé, že účastníci konania netrvajú na ústnom prerokovaní danej veci.

Na základe uvedeného ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04, III. ÚS 223/07).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 18 C 716/98 po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 6/06-28 z 19. apríla 2006 a pri zohľadnení troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod horeuvedenou spisovou značkou bol návrh na náhradu za stratu na zárobku. Takýto druh konaní je pritom bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, keď podklad na rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava, pričom zároveň výsledok takéhoto konania má pre účastníka konania, ktorý sa v rámci neho domáha svojho práva, zásadný význam.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu po 19. apríli 2006.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 716/98, ako aj z vyjadrenia predsedu tohto súdu ústavný súd zistil, že po prijatí nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 6/06-28 z 19. apríla 2006, ktorým bolo vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 8 Co 125/2006-169 z 18. júla 2006 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 18 C 716/98-133 z 21. decembra 2005 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Po tomto rozhodnutí krajský súd 13. apríla 2007 vrátil spis okresnému súdu, ktorý v máji 2007 spracoval výzvy účastníkom konania za účelom prípadného doplnenia dokazovania. Následne 17. januára 2008 okresný súd určil termín pojednávania na 26. február 2008, ale vzhľadom na zistenie, že odporca bol 16. augusta 2007 vymazaný z obchodného registra, termín pojednávania zrušil a uznesením č. k. 18 C 716/1998-197 z 21. apríla 2008 konanie zastavil. Toto uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 20. mája 2008.

Vydaním prvostupňového rozhodnutia, jeho doručením účastníkom konania a jeho následnou právoplatnosťou (20. mája 2008) okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa v napadnutom konaní. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (26. júna 2008) nemohol vykonávať, a preto treba posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila právoplatným rozhodnutím ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádzal aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádza alebo porušenie v tom čase ešte trvá (I. ÚS 34/99,

III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, III. ÚS 329/06). Sťažovateľ namietal prietahy v konaní okresného súdu, ktorý vo veci samej v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu už nekonal.

Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na právoplatné skončenie konania (20. mája 2008) okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (26. júna 2008) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať v sťažnosti označené práva sťažovateľa.

Na základe týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 716/98 po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 6/06-28 z 19. apríla 2006 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 223/07).

Vzhľadom na takýto záver ústavného súdu bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2008